

30. Nisan 1-2 Mayıs 1976
İzmir Barosu TBİB Başkanlığı
Genel Kurula izni üzerine
Nebil Varay Koleksiyonu

"Uzun dönemli Kalkınmanın ve Üçüncü Beş yıllık kalkınma Plânının temel hedefleri ve Stratejisi" ile üçüncü beş yıllık kalkınma plânının (1973-1977) Adalet reformu ile ilgili bölümleri aşağıda sunulmuştur.

Saygılarımızla

Izmir Barosu Başkanı

I. YENİ STRATEJİ :

ADALET REFORMU :

7.4 İç huzur ve düzen ile kalkınma süreci arasındaki bağıntı gözönünde tutularak yargı sistemi gerek kurum ve kurallar gerek yapı ve gereç olarak bir reform tutumu ile ele alınacak; adalet hizmetlerinin bütünü ile perspektif dönem içinde en yüksek düzeye ulaştırılması sağlanacaktır.

II. ÜÇÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI (1973-1977)

ADALET REFORMU :

1. PLANLI DÖNEMDE GELİŞMELER :

2078. Her alanda olduğu gibi hukuk ve adalet konusunda da plânlı dönemde gelişmeler sağlanmıştır. 1961 anayasasının getirdiği hukuk devleti anlayışı içinde anayasa mahkemesi, Yüksek Hakimler Kurulu gibi kurumlar kurulmuş, hakimlik, avukatlık, savcılık ve noterlik müesseseleri yeniden düzenlenmiş, mevcut mevzuatın 1961 Anayasası ilkelerine, değişen toplumumuzun sosyal ve ekonomik şartlarına ve plânlı kalkınmanın gereklerine uygun bir şekilde yenilenmesi konularında önerli çabalar harcanmıştır.

2079. Bununla beraber üçüncü plan dönemine girerken adalet hizmetlerinin 1961 Anayasası gereklerine, değişen toplumumuzun sosyal ve ekonomik şartlarına uygun bir düzeye çıkarılması bir zorunluluk haline gelmiştir. Nitekim bu husus yeni stratejide "... Yargı sistemi gerek kurum ve kurallar gerek yapı ve gereç olarak bir reform tutumu ile ele alınacak;..." şeklinde ifade edilmiştir. (1)

2. SORUNLAR

2080. Bütün kamu hizmetleri gibi adalet hizmetlerinin de hızlı, verimli, tutumlu, vasıflı ve inandırıcı bir şekilde görülmesi temel ilkedir. Adalet hizmetleri konusundaki temel sorun, hizmetleri bu ilkenin gereklerine uygun bir şekilde görülmemesidir.

2081. Hukuk sistemimizin sosyal ve ekonomik şartlardaki değişimlere uyum kabiliyeti azalmıştır.

2082. Suç ve suçluluk ile ceza ve cezaların çektirilmesinde ileri görüşler benimsenmiş olmakla birlikte, kanuni tetbir olarak getirilenler, yetersiz kalmıştır.

2083. Kişilerin, kişilerle ve kişilerin kamu ile ilişkilerini düzenleyici mevzuat üzerinde çalışmalar sürdürülmüş ise de, bu çalışmalar henüz tamamlanamamıştır. Hukuk, icra ve ticaretteki çekişmeler gittikçe artmaktadır.

2084. Adalet hizmetlerine yön verebilmek bir kuruluş için öncelikle gerekli kuruluş kanunu çıkarılamamış, dolayısıyla bir çok konuda çalışma yapmak ve yeni düzenlemelerde bulunmak mümkün olmamıştır.

2085. İnfaz müesseselerimiz modernize edilememiş, varolan sorunlar ağırlaşarak adaleti olumsuz yönde etkiler hâle gelmiştir.

2086. Yargılama usullerinin vatandaş ve uygulayıcılar yönünden getirdiği zorluklar, uzamalar hakkın pahalıya maledilmesi sonucunu doğuran aksaklıklar düzeltilenmemiştir. Kanunlar arasındaki tutarsızlıklar ile hukuki kavram karışıklıkları giderilememiş, hukuki ihtilafları azaltıcı yönde düzenlemeler gerçekleştirilememiştir.

2087. Her kademede yüksek yetenekli ve yeter sayıda personel yetiştirilmesi için gerekli tetbirler alınamamıştır. Ayrıca personelin mesleklerini yürüttükleri sürece gelişmelerini sağlayacak ortam ve olanaklar sağlanamamıştır.

2088. Bina, donatım, araç, gereç ve destek hizmetleri yeterli seviyeye çıkarılamamıştır.

2089. Teftiş mekanizması yeterince etkili olacak şekilde geliştirilememiştir.

3. İLVELER VE TETBİRLER :

2090. Aşağıda belirtilen hedefler yönünde adalet reformu çalışmalarına üçüncü plan dönemi başında başlanacaktır.

(1) Adalet hizmetleri, hızlı, nitelikli, tutumlu, verimli ve inandırıcı bir seviyeye çıkarılacaktır.

(2) Adalet sistemi, gelişip değişen ihtiyaçları karşılayacak şekilde kendini yenileyebilecek dinamik ve esnek bir yapıya kavuşturulacaktır.

(3) Adalet kesimi, Anayasa ilkelerinin gereklerine uygun bilgi ve teknik olanaklarla donatılacak, sosyal problemleri azaltmaya ve varolanları da dar çerçevede tutucak seviyeye yükseltilecektir.

(Sahife 3)

(4).Adalet kesimini, hedef alınan düzeye çıkarmak için her derecedeki personelin meslek içi kurslar, görgü ve bilgi artırma yolları ile yetiştirilmesi sağlanacaktır.

2091. Adalet reformu, tüm yargı bölümünü, yapısı, işleyici, donatımı ve personeli ile kapsayan bir bütün olarak ele alacaktır. Çalışmalar, yeni strateji'de, bu planda ve programlarda öngörülen esaslar içinde adalet Bakanlığının bünyesi içinde yürütülecektir.

2092. Reform, varolan sistemin aynı anda değiştirilmesi şeklinde değil, fakat belli bir öncelik ve zamanlama ilişkisi içinde gerçekleştirilecektir.

2093. Çalışmaların tutarlılığını sağlamak ve bu planda saptanan esaslara uygunluğunu gözetmek üzere bilim çevrelerinin, diğer meslek ve kamu kuruluşlarının çalışma ve desteklerinden yararlanılacaktır.

2094. Reform çalışmalarını yürütecek kuruluşun, bu çalışmalar dolayısıyla ile gereğinden çok büyümesi, çalışmaların mali yükünün imkanların üstüne çıkmaması, etkinlik ve verimlilik ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.